

Områdeutvalg digital samhandling

Møte	3/21
Dato	11. juni 2021
Tid	9.30 – 13.05
Sted	Virtuelt møterom

Sak	Tema	Sakstype	Kl. (ca.)	Tid
16/21	Gjennomgang agenda, godkjenning av referat fra forrige møte		9.30	10 min.
17/21	Korona-erfaring og raskere digitalisering	Drøfting	9.40	75 min.
	<i>Pause</i>		10.55	10 min.
18/21	Evaluering av områdeutvalget (del 1)	Drøfting	11.05	30 min.
19/21	Kritisk informasjon	Orientering	11.35	30 min.
	<i>Pause</i>		12.05	25 min.
20/21	Schrems II	Orientering	12.30	30 min.
21/21	Oppsummering og avslutning		13.00	5 min.

Sak	Tema	Sakstype
16/21	Gjennomgang agenda, godkjenning av referat fra møte 2/21 m.m.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomgang av agenda • Godkjenning av referat fra møtet 16.4.2021 	
17/21	Korona-erfaringer og raskere digitalisering <p>I løpet av korona-epidemien har det pågått utvikling av digitale løsninger i svært høyt tempo, og en rekke organisasjoner har gjort en stor innsats. Hva har vi i denne tiden lært om hvordan vi kan oppnå raskere digitalisering i en mer normal situasjon? I hvilken grad kan vi bygge på prinsipper om MVP (minimum viable product)? Kan sektoren rigge seg slik at vi etablerer en rask utviklingsmodus som alternativ ved siden av den tradisjonelle?</p> <p>Innledninger ved Roger Schäffer, FHI, og Anders Ravik, NHN.</p>	Drøfting
18/21	Evaluering av områdeutvalget – del 1 <p>Områdeutvalget har fungert i ett år og har avholdt åtte møter. I henhold til mandatet legger sekretariatet nå opp til en evaluering. I dette møtet beskrives et forslag til prosess for evalueringen, som vi ser i sammenheng med videreutvikling av nasjonal styringsmodell for e-helse. Etter planen legger vi opp til mer inngående drøfting av saken i utvalgets møte i august.</p> <p>Innledning ved Direktoratet for e-helse.</p> <p>Forslag til vedtak:</p> <p>Områdeutvalget slutter seg til den foreslåtte prosessen for evaluering av områdeutvalget.</p>	Drøfting <p><i>Saksunderlag: Se vedlegg</i></p>

19/21	Kritisk informasjon	Orientering
	Helse Vest orienterer om det pågående arbeidet med kritisk informasjon.	
20/21	Schrems II	Orientering
	<p>Overføring av personopplysninger utenfor EU/EØS – hvilke konsekvenser har Schrems II-dommen og hvordan kan vi gå frem for å overholde reglene?</p> <p>Gjennomgangen tar utgangspunkt i presentasjonen som ble gitt til IKT-direktørene i RHF-ene i møte mandag 31.05., bygget ut med forslag til praktisk håndtering.</p> <p>Direktoratet for e-helse presenterer.</p>	<p><i>Saksunderlag:</i> <i>Se vedlegg</i></p>
21/21	Oppsummering og avslutning	

Områdeutvalg for digital samhandling

Evaluering av områdeutvalget

Møte	3/21
Dato	11. juni 2021
Saksnummer	18/21
Sakstype	Drøfting
Fra	Direktoratet for e-helse
Saksbehandler	Henrik Linnestad

Forslag til vedtak

Områdeutvalget slutter seg til den foreslåtte prosessen for evaluering av områdeutvalget.

Hensikt med saken

Sekretariatet legger opp til at evalueringen skjer over to møter. I juni-møtet er formålet å etablere enighet om premisser og prosess for evaluering av områdeutvalget. Selve innholdet drøftes primært i august-møtet.

Planen er at utvalgets egenevaluering og anbefalinger gis som innspill til den pågående evalueringen av nasjonal styringsmodell for e-helse.

Bakgrunn

Områdeutvalget ble etablert etter tilslutning fra Nasjonalt e-helsestyre, som også utpekte leder for utvalget. Inkludert møtet 11. juni 2021 er det avholdt åtte møter siden oppstarten av utvalget for ganske nøyaktig ett år siden. Det har altså vært betydelig mer aktivitet i utvalget enn det mandatet la opp til (3-5 møter per år).

[Mandatet](#) for områdeutvalget sier at "utvalgets mandat og sammensetning bør evalueres jevnlig, og ved endringer i styringsmodeller eller organisering av e-helseområdet".

Utdrag av noen viktige punkter fra mandatet:

- Områdeutvalget skal "understøtte den nasjonale styringsmodellen", og ble etablert fordi økningen av saker i den nasjonale styringsmodellen utfordret både kapasitet og dybdekompetanse i organene i styringsmodellen.

- Formål: "å bidra til økt digital samhandlingsevne og mulighet for å skape effektive og sammenhengende helse- og omsorgstjenester på tvers av virksomheter og forvaltningsnivå"
- Oppgaver og ansvar:
 - Bidra til å definere strategisk retning, prioritere tiltak, utarbeide planer i sektoren, følge opp gjennomføring og innføring frem til gevinstrealisering
 - Omfang: kjernejournal, felles grunnmur, normering

Ved evalueringen av områdeutvalget som vi nå skal gjøre, bør vi vurdere to spørsmål:

1. Gitt nåværende mandat, hvordan har områdeutvalget fungert frem til nå?
2. Bør mandatet og innretning for områdeutvalget endres og hva bør eventuelt endringene være?

Tidligere tilbakemeldinger om områdeutvalget

I tidligere møter, særlig februar 2021, har medlemmene gitt tilbakemelding om erfaringer med områdeutvalget så langt. Innspillene er blant annet:

- Forholdet mellom områdeutvalget og nasjonal styringsmodell må bli klarere. Digital samhandling diskuteres på mange arenaer, men innbyrdes sammenheng mellom disse er vanskelig å forstå.
- Det må bli klarere hvordan konklusjoner og innspill fra områdeutvalget følges opp videre
- Områdeutvalget bør primært fokusere på strategisk retning for samhandlingsområdet, mindre på detaljer
- Møtene i områdeutvalget har generelt gitt gode diskusjoner på basis av innsiktsfulle innlegg fra mange bidragsytere i flere organisasjoner. Områdeutvalget bidrar til at vi som fellesskap får mer informerte diskusjoner og beslutninger.

Innspill fra NEHS

HOD har gitt Direktoratet for e-helse i oppdrag å evaluere den nasjonale styringsmodellen for e-helse. Arbeidet er i gang og vil etter planen resultere i en anbefaling i løpet av høsten. Dette danner et viktig bakteppe for fremtidig innretning for områdeutvalget.

I forbindelse med den pågående evalueringen av den nasjonale styringsmodellen har medlemmene av NEHS blitt intervjuet. Synspunktene som kommer frem har relevans for områdeutvalget, eksempelvis følgende:

- Hele utvalgsstrukturen innen e-helse, inkludert nasjonal styringsmodell, områdeutvalg og programstyrer, oppleves av mange som for stor og kompleks
- Det er til tider uklart hvilke saker som skal behandles hvor og hva som er sammenhengen mellom de ulike arenaene.
- Det kan være uklart om de enkelte utvalgene gir råd og anbefalinger eller om de gjør reell styring eller fatter beslutninger, og forholdet mellom utvalgene og myndighetsrollen til Direktoratet for e-helse

Forslag til prosess

Del 1 – Vurdering av områdeutvalget gitt **nåværende mandat**

Vi ser for oss følgende aktiviteter i løpet av juni:

1. Oppsummering av innspill som medlemmene har kommet med tidligere

2. Supplerende innspillsrunde (utsendelse medio juni), med tentativt følgende spørsmål:
 - a) Har utvalget oppfylt sine oppgaver?
 - b) Hvordan oppleves forholdet mellom områdeutvalget og programstyret for program digital samhandling?
 - c) Hvordan oppleves forholdet mellom områdeutvalget og nasjonal styringsmodell?
 - d) Har utvalgets sammensetning vært hensiktsmessig?

Resultatet av dette vil bli fremlagt for utvalget i august-møtet. Det vil også bli brukt som del av underlaget for del 2 av evalueringen.

Del 2 – Vurdering av fremtidig innretning og mandat

Sekretariatet seg for seg at vi gjennomfører diskusjonen i noen trinn:

1. Hvilket verdibidrag skal områdeutvalget ha?
Her blir det blant annet viktig å identifisere hvilken merverdi utvalget skal ha utover de andre organene og prosessene som eksisterer.
2. Hvilken innretning (mandat, sammensetning, arbeidsmåte etc.) bør områdeutvalget ha fremover?
Vi vil sette opp noen alternativer som utgangspunkt for diskusjon. (Alternativene må i stor grad sees i sammenheng med punkt a). Foreløpig ser vi for oss flere alternativer:

Alt. A: Utvalget skal primært være en uformell arena hvor vi skaper faglig fellesskap og deler perspektiver på problemstillinger

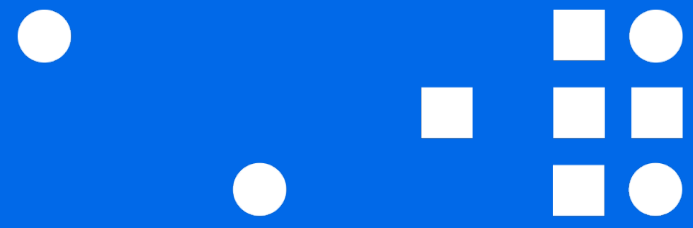
Alt. B: Utvalget skal primært gi råd til den nasjonale styringsmodellen, og gjennomføringen av saksbehandling i utvalget er så strukturert at konklusjonene tillegges vekt oppover i styringshierarkiet.

Alt. C: Utvalget nedlegges. Funksjonen til utvalget kan ivaretas av NUFA, aktuelle programstyrer og andre organer.

(flere alternativer er tenkelige)

For hvert alternativ vil vi forsøke å beskrive minst følgende aspekter:

- Forventning om formell forankring av saker og standpunkter i medlemmenes egne organisasjoner
 - Samspill med nasjonal styringsmodell
 - Samspill med programstyrer (spesielt PDS)
 - Hvilke(n) organisasjon(er) er drivende i å sette agenda og gjennomføre møtene
 - Karakteren til konklusjoner og referatføring fra møtene
 - Åpning for bisittere og ekstra tilhørere i møtene
3. Hva må til for at områdeutvalget, i sin fremtidige form, skal være en vellykket og nyttig konstruksjon?

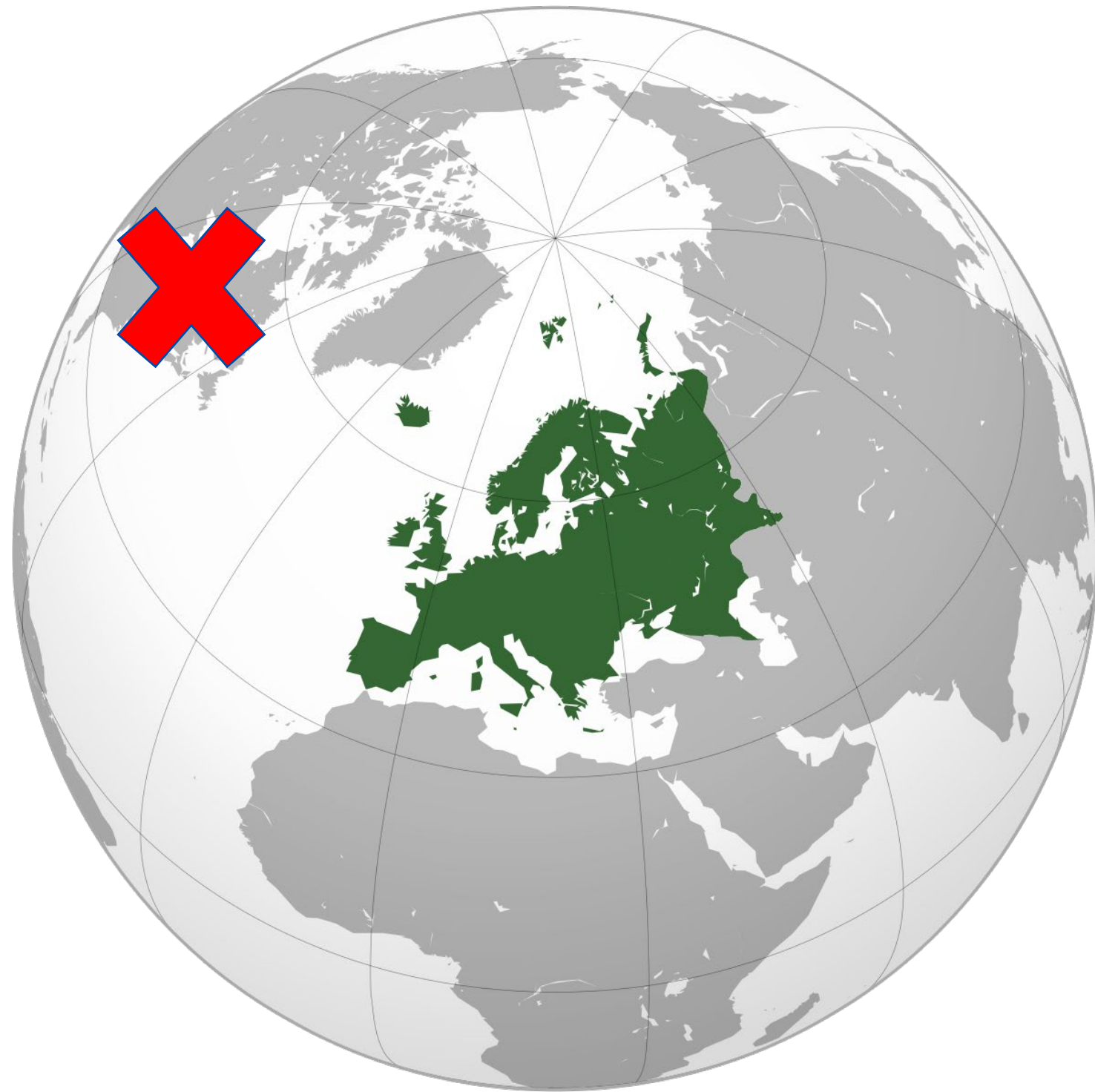

Direktoratet for
e-helse

Personvern ved overføring av personopplysninger til tredjeland – Schrems II

Områdeutvalget 11.06.21

Problemstillingen kort oppsummert

- Overføring ut fra grønn sone (EØS) fører til at personopplysninger ikke lenger er beskyttet av GDPR
- Overføring dekker både lagring og (databehandlers) fjernaksess
- Noen få land utenfor EØS er godkjente og ingen tilleggsvurderinger er nødvendige
 - Amerikanske selskap kunne oppnå det samme med Privacy Shield-sertifisering
- Schrems II
 - Privacy Shield er ugyldig – USA flyttes ut av «godkjent»-gruppen
 - Overføring til USA krever grunnlag etter GDPR (artikkel 46 *Overføring som omfattes av nødvendige garantier* er mest praktisk, men krevende å vurdere)

Lovlig grunnlag etter artikkel 46 – hva må til?

- Den dataansvarlige har alltid ansvaret
 - Må stille krav til databehandlere
- Standard kontraktsklausuler (SCC) er ikke automatisk nok
- Krav om «nødvendige garantier»
 - Gir tredjelandets lovgivning tilstrekkelig personvern?
 - Hvis nei; tilleggstiltak eller la være å overføre
- Den registrerte må ha håndhevnbare rettigheter og effektive rettsmidler
 - I tredjelandet og/eller i den behandlingsansvarliges land?
 - Datatilsynet har myndighet til å stanse overføringer

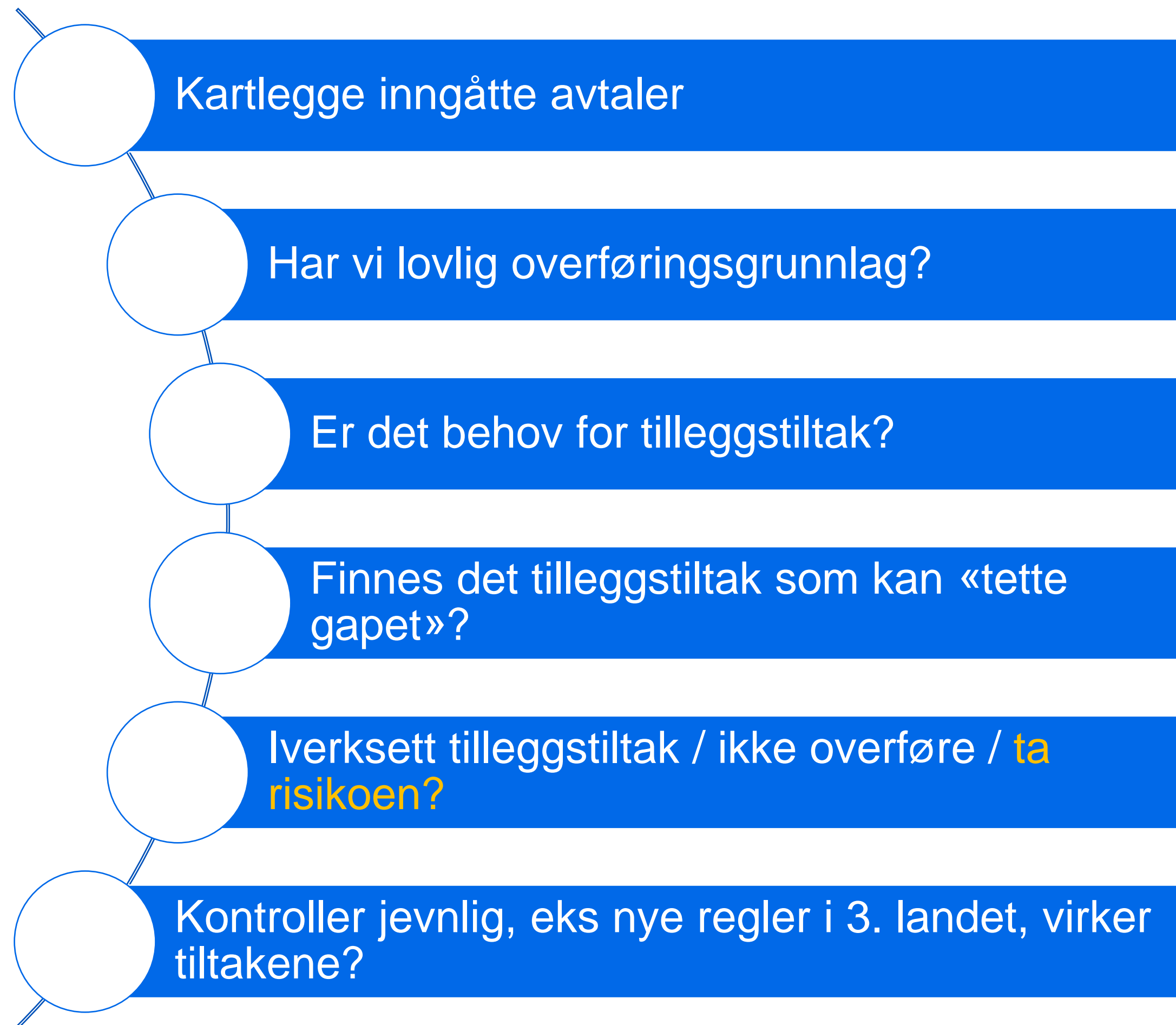

Så hva gjør E-helse?

- Vi kartlegger og følger EDPBs seks trinnmodell
- Vi samarbeider med andre for å avklare hva Schrems II-dommen faktisk sier og hvilke konsekvenser den har
- Vi vurderer behovet for veiledning, retningslinjer og rutiner for å sikre etterlevelse av reglene
 - Internt
 - I vårt arbeid for sektoren

EDPBs seks trinn for etterlevelse av reglene og noen tanker rundt disse

- Hvem overfører hva?
 - Den dataansvarlige har ansvar for overføringer som foretas på hans vegne eller som han på andre måter kan ha akseptert
 - Databehandlers utlevering til egne lands myndigheter skjer normalt ikke på vegne av den dataansvarlige
 - Kan kalles «potensiell overføring» som er gjenstand for risikovurdering
 - Men; Avtaletekst og innhold i standardvilkår - viktig å sjekke nøye!
- Tilleggstiltak?
 - EDPBs veileder er en veileder. Ikke gitt at den angir hele handlingsrommet. Venter ny versjon i juni.
 - Tekniske tiltak har fått veldig stor oppmerksomhet

Samarbeid med andre

- SKATE arbeidsgruppe om Schrems II
 - Hvilke utfordringer Schrems II innebærer for forvaltningen
 - Hva sier egentlig Schrems II-dommen?
 - DigDir leder gruppen
 - Fellesmøter og mindre «kollokvier»
 - DigDir har kontakt med Datatilsynet
 - Mål at DigDir skal gi sitt departement (KMD) en redegjørelse av utfordringene for forvaltningen og – kanskje – utarbeide mer konkret veiledning til virksomhetene
- Personvernombudene i E-helse, H-dir og NHN
 - veileder og mal for å dokumentere prosessen (trinn 2-5) som kan benyttes i våre 3 virksomheter (ikke ferdig ennå)

Behov for retningslinjer, veiledning, maler, strategier?

- Behov for å sikre at
 - alle som inngår databehandleravtaler vurderer om det vil innebære en overføring (trinn 1)
 - tar med de relevante faktorene i sine vurderinger (trinn 2-5)
 - jevnlig kontroll med etterlevelse (trinn 6)
- Vanskelige vurdering, klart behov for interne retningslinjer, veiledning, mal osv.
- Utfordring at det pt er en del uklarhet om hva Schrems II-dommen egentlig innebærer av føringer og krav
- Vanskelige vurderinger, feil kan gi store gebyr og omdømmetap
 - Det kan oppstå ønsker om å gjøre strategiske valg for å unngå risiko og la være å utnytte handlingsrommet

Hvor kan dere få hjelp og veiledning?

- Datatilsynet?
 - Gitt at de også er tilsynsmyndighet er det begrenset hvor langt de kan gi konkrete råd
- E-helse har ingen myndighet på personvernområdet, men vi kan dele våre egne maler, veiledere osv med dere
- Mal for å dokumentere fakta og vurderinger – gi grunnlag for beslutninger?
- Veileder?
- PVOene i H-dir, NHH og E-helse har samarbeid om veileder og mal

Mal for å sikre etterlevelse av reglene

- Fakta om tjenesten / systemet
- Innebærer det overføring til et tredjeland?
 - Eller skjer det kun overføring til et godkjent land?
 - Er det klart at det stilles / vil bli stilt krav om at all behandling av po skal foregår innenfor EU/EØS? (Potensiell overføring / risikovurdering)
- Overføringsgrunnlag?
- Beskyttelsesnivå i tredjelandet / landene?
 - Hvis nei: tilleggstiltak?
- Vurdering og konklusjon
 - Men den endelige avgjørelsen må hvile på en helhetsvurdering som omfatter **mer** enn personvern; kan fort bli et valg mellom pest og kolera
 - Så: vurdering og begrunnelse, vurdering og begrunnelse, vurdering og begrunnelse

Fra malen

4.	Overføringsgrunnlag		
	<i>Disse punktene skal sikre at lovlige overføringsgrunnlag er dokumentert</i>		
4.1	<u>Artikkel 46-grunnlag</u> Overføring baserer seg på standard kontraktsvilkår (SCC) (46 nr 2 bokstav c).		Må vite nøyaktig hvordan dette pleier å reguleres, eks i standavtaler Oppgi land
4.2	<u>Artikkel 46-grunnlag</u> Overføring baserer seg på et av de andre grunnlagene i artikkel 46 nr 2.		oppgi land
4.3	<u>Artikkel 49-grunnlag</u> Overføring baserer seg på et av de særskilte grunnlagene i artikkel 49.		oppgi land
5	Hvis overføring baserer seg på SCC og artikkel 46 nr. 2, jf punkt 3.4 over – er beskyttelsesnivået i tredjelandet / landene tilfredsstillende uten tilleggstiltak?		<i>Hvis det er mye usikkerhet på disse punktene, kan det være mer hensiktsmessig å legge til grunn at beskyttelsesnivået ikke er tilfredsstillende i tredjelandet og tiltak er påkrevd, enn å legge ned veldig mye arbeid i avklaring av disse punktene.</i>
	<i>Dette punktet gir vurderingsgrunnlag for beskyttelsesnivået for personvern i det aktuelle landet. Legg inn referanser til dokumentasjon dersom det er gjennomført egne utredninger.</i>		
5.1	Er det lovgivning i tredjelandet / landene som kan forplikte databehandleren til å utlevere personopplysninger til myndighetene i tredjelandet?		Eksempel USA: FISA 702, ...Storbritannia Vi bør forhåndsutfylle for USA

Max Schrems fortjener kanskje også en liten takk?

- Vi blir mer bevisst på å ha kontroll med personopplysninger
- Vi stiller krav til leverandørene?
- Leverandørene blir nødt til å legge til rette for at vi kan overholde reglene

- Etterretning og personvern
 - 2013 Snowden
 - 2015 Schrems I, 2020 Schrems II
 - 2021 EMD - Big Brother Watch og Centrum for rettvisa
 - 2021 nyhetsoppslag om dansk etterretning vs USA

